

ข้อควรปฏิบัติเมื่อเกิด อาการไม่พึงประสงค์

● คลื่นไส้ อาเจียนอ่อนเพลีย

คำแนะนำ

1. รับประทานอาหารที่เหมาะสม เช่น ไข่ต้ม อาหารอ่อน เป็นต้น
2. รับประทานอาหารอ่อนทีละน้อยแต่บ่อยครั้ง
3. ให้ดื่มน้ำมากๆวันละ 2 ลิตร
4. ฝีาระวังภาวะขาดน้ำ เช่น ผิวแห้งปากแห้ง ปัสสาวะออกน้อย กระบอกตาสึก
5. หากคลื่นไส้อาเจียนมาก อาเจียนเป็นเลือด ตัวเหลือง ตาเหลือง อ่อนเพลีย ลุกเดินไม่ไหว ให้รีบมาพบแพทย์

● ขาที่นิ้วมือ นิ้วเท้า หรือปวดเจ็บคล้ายหนามแทง

คำแนะนำ

1. รับประทานวิตามิน **B** ที่ได้รับจากโรงพยาบาล
2. ให้แช่มือหรือเท้าด้วยน้ำอุ่น เพื่อเพิ่มการไหลเวียนเลือด (ยกเว้นผู้ป่วยเบาหวานที่ไม่แนะนำเรื่องการแช่มือหรือเท้าด้วยน้ำอุ่น)
3. ระงับการเกิดอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดบาดแผล

● ปวดกล้ามเนื้อหรือปวด

คำแนะนำ

1. หลีกเลี่ยงการรับประทานสัตว์ปีกยอดผัก หน่อไม้
2. รับประทานยาแก้ปวด **PARACETAMOL** ตามอาการ

● ผื่นผิวหนังหรือมีอาการแพ้

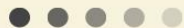
คำแนะนำ

1. ถ้ามีอาการคัน ไม่มีผื่นหรือผื่นบริเวณเล็กๆ เช่น แขน ให้สังเกตอย่างต่อเนื่อง
2. อาจทายาแก้คันหรือรับประทานยาแก้แพ้
3. ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายอยู่เสมอ

● ความผิดปกติทางสายตา

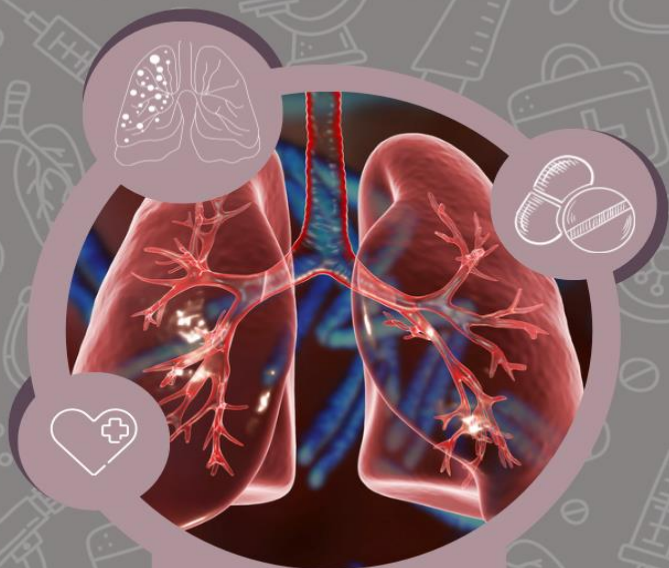
คำแนะนำ

- หากเจ็บตาเวลากลอกตา การมองเห็นสีผิดปกติ ตามัว ภาพตรงกลางดำมืด มองไม่ชัด เวลากลางคืน ให้รีบมาพบแพทย์

อาการไม่พึงประสงค์ จากยาวัณโรค

Adverse reactions from TB drugs

ทำความรู้จัก วัณโรค

เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย Mycobacterium tuberculosis รักษาวัณโรคนั้นต้องใช้ยาต้านวัณโรคหลายขนาดร่วมกันและมุ่งเน้นการรักษาให้หายขาด ยาหลักที่ใช้รักษาวัณโรคประกอบด้วย Isoniazid, Rifampicin, Pyrazinamide และ Ethambutol เป็นระยะเวลา 2 เดือน และตามด้วยระยะต่อเนื่องคือ Isoniazid (H) และ Rifampicin (R) อีก 4 เดือน(2HRZE/2HR)

อาการไม่พึงประสงค์ จากยาวัณโรค

Isoniazid

1. ตับอักเสบ ผู้ป่วยบางรายอาจมีการทำงานของตับผิดปกติ นอกจากนี้พบว่าความเสี่ยงในการเกิดตับอักเสบเพิ่มขึ้นเมื่อผู้ป่วยได้รับยา Rifampicin ร่วมด้วย หรือมีประวัติเป็นโรคตับอยู่เดิม หรือผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก ซึ่งอาการแสดงของผู้ป่วยที่มีภาวะตับอักเสบ ได้แก่ อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร ตัวเหลือง เป็นต้น
2. อาการชาปลายประสาท ซึ่งแปรผันตามขนาดยาที่ได้รับ โอกาสเกิดอาการชาปลายประสาทเพิ่มขึ้นในผู้ป่วยที่มีภาวะต่างๆ ได้แก่ ขาดสารอาหาร เบาหวาน ติดเชื้อ HIV ใตวายบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณมากเป็นประจำ

Rifampicin

1. สารคัดหลั่งมีสีแดงส้ม เช่น น้ำตา น้ำลาย เสมหะ เหงื่อ ปัสสาวะและอุจจาระมีสีแดงส้มและอาจทำให้เลนส์สัมผัสชนิดนุ่มติดสีถาวรได้
2. อาการข้างเคียงต่อระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ คลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร ปวดท้อง ท้องเสีย และตับอ่อนอักเสบ
3. อาการคล้ายหวัด (ไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อย)
4. ปวดศีรษะ วิงเวียน ง่วงซึม สับสน
5. ผื่นแดง ผื่นคัน ลมพิษ
6. ตับอักเสบ

Pyrazinamide

1. พิษต่อตับ โดยเฉพาะเมื่อให้ยาขนาดสูงเป็นเวลานาน
2. ยายับยั้งการขับกรดยูริกทางปัสสาวะ อาจทำให้มีภาวะกรดยูริกในเลือดสูง โดยไม่มีอาการแสดง
3. อาการข้างเคียงอื่นๆ ได้แก่ เบื่ออาหาร ปวดข้อ อ่อนเพลีย เกร็ดเลือดต่ำ

Ethambutol

1. ประสาทตาอักเสบ ซึ่งเป็นอาการไม่พึงประสงค์ที่สำคัญ โดยยา Ethambutol มีผลทำให้สายตาสั้นลง ไม่สามารถแยกสีแดงกับสีเขียวได้
2. อาการข้างเคียงอื่นๆ ซึ่งพบไม่มาก ได้แก่ ผื่น คัน ปวดข้อ ไม่สบายท้อง ปวดศีรษะ วิงเวียน สับสน ประสาทหลอน และโอกาสเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากยา Ethambutol พบได้มากขึ้นในผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยที่ดื่มสุราจัด ผู้ป่วยเบาหวานและผู้ป่วยที่มีภาวะการณทำงานของไตไม่ดี